

ств, прагнення до спільних домовленостей шляхом компромісу, а також відстоювання різноманітних форм і методів погодження інтересів соціальних партнерів. Завдання соціального партнерства полягає у необхідності привушення різноманітних інтересів, в проведенні такої політики, яка б через взаємні поступки, компроміси, зближення позицій сторін сприяла прийняттю взаємних рішень.

Отже, в сучасній державі соціальне партнерство є найбільш ефективною формою узгодження інтересів сторін і засобом досягнення компромісу між соціальними партнерами з участю держави.

Макеєва О. М.

*Юридичний інститут Національного авіаційного університету,
старший викладач кафедри теорії та історії держави і права*

ДО ПИТАННЯ ПРО ФУНКЦІЇ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ПРАЦІВНИКІВ МАС-МЕДІА

Однією із актуальних проблем сучасної юридичної науки та практики є рівень правової культури працівників мас-медіа, адже засоби масової інформації – один із важливих соціальних інститутів інформування суспільства та пропаганди правових знань, що формує громадську думку та правову культуру населення. Наукове дослідження правової культури журналістів та її функцій є наразі актуальним та потребує наукового вивчення.

Питання функцій правової культури у юридичній науці вивчали зарубіжні та вітчизняні вчені: О. В. Аграновська, Г. І. Балюк, В. В. Головченко, П. К. Домбровський, О. А. Лукашева, П. М. Оніщенко, І. В. Осика, Л. М. Рабинович, О. П. Семітко та інші. Метою даної наукової роботи є дослідження ролі та основних функцій правої культури працівників мас-медіа.

Правова культура зберігає і одночасно поширює на всі сфери правового життя суспільства набуті правові цінності. При цьому вона вбирає в себе не лише систему цінностей, а і систему оціночних суджень, у яких виявляється ставлення особи до права, до своїх прав та обов'язків, законності та справедливості, що втілюється через сукупність функцій правової культури.

Для визначення сутності функцій правової культури необхідно розглянути поняття «функція» (від лат. *functio* – вчинення, виконання, діяльність), що означає обов'язок, коло діяльності, призначення, робота, місія. Явище, яке залежить від іншого явища, є формою його виявлення і перетворюється відповідно до його змін. Сучасні правознавці визначають, що функції правової культури – це основні напрями оволодіння суб'єктами суспільних відносин правовими цінностями, які з'явилися у результаті розвитку суспільства в галузі права (Загальна теорія держави та права: основні поняття, категорії, прав. конструкції та наук. концепції / За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. К., 2008, с. 321).

У юридичній літературі існують різні підходи до визначення функцій правової культури, а їх дослідження вимагає звернення до праць із загальної теорії права, у яких зроблено аналіз сутності функцій та їх роль у регулюванні суспільних відносин. Г. І. Балюк вказує на наявність громадсько-перетворюючої, пізнавальної, аксіологічної, семіотичної (інформаційної) та комунікативної функції правової культури; зазначає, що основною є функція формування та розвитку особи (Балюк Г. І. Взаимосвязь правовой культуры и социалистической демократии. К., 1984, с.5). На думку О. П. Семітка, правова культура виконує ряд досить суттєвих функцій, серед яких окремо виділяються інформаційна, виховна і регулятивна. (Семітка А. П. Правовая культура социалистического общества: сущность, противоречия, прогресс. Свердловск, 1990, с. 24.). На необхідності формування в індивіда цінностей правової орієнтації наголошувала О. В. Аграновська, відзначаючи, що в процесі соціалізації особи соціальне, об'єктивоване в колективному правовому досвіді, проходить через психологію особистості, трансформується в індивідуальне; права й обов'язки переводяться із соціальної в особисту сферу (Аграновская Е. В. Правовая культура и обеспечение прав личности. М., 1988, с.32). Н. М. Оніщенко виділяє два рівні функціонування правової культури: відображальна (відображає правову дійсність) та регулятивна (за допомогою цієї функції створюються ціннісно-нормативні орієнтації в регулюванні правової поведінки). У свою чергу, відображальну функцію поділено на: пізнавально-правосвітню, ціннісно-нормативну, правосоціалізаторську, комунікативну, прогностичну (Оніщенко Н. М. Концептуальні засади забезпечення правової культури населення в Україні. К., 2011, с.12).

На основі систематизації існуючих підходів та здійсненого аналізу функцій правової культури, на нашу думку, можна виділити такі функції правової культури працівників мас-медіа: пізнавально-правосвітню, ціннісно-нормативну, комунікативну, правосоціалізаторську та регулятивну. Призначення функцій правової культури працівників мас-медіа: з одного боку – журналісти повинні мати високий рівень професійно-правової культури, а з іншого – здійснення правосвітньої роботи у суспільстві та донесення об'єктивної інформації до населення.

Пізнавальна функція забезпечує накопичення журналістами теоретичних знань про правову дійсність і право, його можливості, а також є найважливішим фактором формування високого рівня правової культури. Важливою є ціннісно-нормативна функція, адже особисто засвоєні права й обов'язки працівниками мас-медіа лежать в основі формування ціннісного їх світогляду, правової орієнтації, яка включає права й обов'язки; глибоке переконання в їхній важливості й необхідності в суспільстві; перетворення змісту прав і обов'язків у внутрішню мотивацію, настанову, навички правомірної поведінки. Комунікативна функція дає змогу журналістові на основі набутих знань зорієнтуватися та спілкуватися у правовому просторі з метою забезпечення якісного виконання професійних обов'язків у

сфері телебачення, преси, радіо та у мережі Інтернет. Правосоціалізаційна функція забезпечує процес включення особи журналіста в систему правовідносин суспільства на основі засвоєння всієї правової культури суспільства, заміну правомірної поведінки за примусом на правомірну поведінку за особистісними переконаннями. Регулятивна – є засобом урегулювання правових відносин, заснованих на принципах верховенства права та гуманізму, забезпечує відповідність поведінки працівників засобів масової інформації правовим приписам під час здійснення професійної діяльності.

Отже, функції правової культури працівників мас-медіа визначають принципи правової поведінки журналістів у професійній діяльності, що спрямовані на утвердження соціально-правових цінностей, розвиток демократії, зміцнення законності і правопорядку в суспільстві. Правова культура має забезпечити гармонійний та прогресивний розвиток людства та окремих осіб, збереження духовних цінностей у галузі права та їх засвоєння майбутніми поколіннями, запобігання проявам правовому шігілізму. Журналісти повинні постійно підвищувати рівень як особистої правової культури, так і здійснювати ефективну роботу з формування правової культури суспільства.

Арнаутова Л. П.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри теорії держави і права*

ПРАВОВА СПАДЩИНА ЯК ПРЕДМЕТ ЮРИДИЧНОЇ БІОГРАФІСТИКИ

Біографічні описи як форма представлення історичного матеріалу викликали в давнину. Порівняльні життєписи 50-ти видатних греків і римлян, створені давньогрецьким істориком і письменником Плутархом, досі вражають глибиною проникнення у світ людини і епохи, в якій вона жила.

На сучасному етапі біографістика розглядається як окрема галузь науки, що має своїм об'єктом видатну особу в її багатоманітних зв'язках із суспільством та в єдності її індивідуального і суспільного.

У юридичній науці постійна увага біографічним аспектам приділяється при вивченні історії вчень про державу і право. Правові ідеї, наукові зробки все це неможливо достовірно дослідити не звернувшись до особистості, творця і носія цих ідей, положень, не розглянувши її духовного світу, життєвого шляху, умов в яких вона жила і працювала. Дослідження біографічних деталей дає можливість побачити причини та процес формування тих чи інших поглядів.

Біографічні дослідження в області правової думки знаходяться в сфері уваги таких вчених як О. Ф. Скакун, її роботи присвячені ліберально-демократичним мислителям XIX – початку XX ст., О. Л. Копиленко – дослідження політико-правових поглядів М. С. Грушевського, науковий